

CE AVEM DE FĂCUT ÎN CELE ZECE PLĂȘI. PROPUNERI FORMULATE PE BAZA MATERIALULUI ADUNAT DE BIROUL PLĂȘILOR MODEL

Extras din Anton Golopenția, *Opere complete, vol. I. Sociologie*.
București: Editura Enciclopedică, 2002

Vezi, la sfârșitul documentului, adnotarea din același volum,
semnată de Sanda Golopenția.

Munca noastră în cele zece plăși, nu se poate reduce la săparea de șanțuri, ridicarea de troițe și șezători. Mijloacele mai mari pe care le avem la îndemână ne impun și înfăptuiri mai de seamă. Știm acest lucru. Nu ne mai propunem să orânduim bine viața numai a unui sat, ci ne-am luat [ca] temă de lucru plăși întregi.

A orândui bine viața unei plăși înseamnă mai mult decât a orândui bine fiecare sat din această plasă. Trebuie să soluționezi în acest caz și toate problemele comune tuturor satelor sau mai multora din ele.

N-am putut face față totdeauna cu mijloacele noastre bănești și tehnice nici numai la cerințele bunei organizări a unui singur sat. Cu atât mai mult vom avea nevoie acum de ajutorul bănesc și de colaborarea tehnică a ministerelor.

Pentru a însoți acțiunea educativă, pe care știm s-o ducem, cu o acțiune de înzestrări, destul de amplă încât să transforme cu adevărat plasa, vom trebui să știm să obținem concentrarea atenției tuturor ministerelor tehnice ale țării asupra plășilor în care vom lucra. Depinde de noi dacă coordonarea acestei munci va fi sau nu în mâinile noastre.

I. Principii generale

1. *Durata muncii în plăși*, nu e bine să fie fixată dinainte. Să se fixeze în schimb programul de activitate, să se lucreze intens și să se înceteze lucrul de îndată ce acest program a fost realizat.

2. *Stabilirea unui program de lucru pentru fiecare anotimp* este necesară pentru a putea seria punctele programului. Vara, de pildă, ar putea fi destinată cu precădere construcțiilor făcute cu tabere de premilitari și de N.F.O.; toamna și primăvara, lucrărilor edilitare realizate prin clăci cu săteni; iarna, acțiunii educative.

3. *Colaborarea Institutelor de cercetare* (Geologic, de Igienă, Politehnică) în număr de 50, care au o înțelegere de conlucrare cu Institutul de Cercetări Sociale al României, poate fi asigurată prin intermediul acestui Institut.

4. *Colaborarea cu Ministerele poate fi înlesnită* prin trimiterea, spre luare de cunoștință, a descrierii plășilor și a proiectului de plan de lucru, de îndată ce se va fi încheiat recunoașterea tuturor celor zece plăși.

5. *Colaborarea autorităților locale* poate fi stimulată prin obținerea din vreme de la ministerele de resort a convocării șefilor de post din plasă, a primarilor, a notarilor, a preoților, a învățătorilor, a personalului sanitar, veterinar și agronomic, în ședințe de informare, care ar putea avea loc cu câteva zile înainte de sosirea Echipelor. În cursul campaniei ar trebui convocați, la intervale regulate, la ședințe de dare de seamă și de comunicare de program.

6. *Selectarea tinerilor din Serviciul Social.* Spre a putea trimite pe oricine la locul unde dă maximum de randament, s-ar putea da spre completare, la înscriere, chestionare în care se va cere veterinarilor, agronomilor, medicilor să comunice ramura din meseria lor care-i preocupă deosebit, dacă cunosc bine anume ramuri mai puțin luate în seamă (creșterea viermilor de mătase, grădinărie, apicultură, avicultură), ramurile pe care le cunosc mai puțin.

7. *Alcătuirea Echipelor* trebuie diferențiată după problemele speciale ale satului. O dată stabilit un minim ce să fie atins de fiecare Echipă (medicul, doctorița, agronomul, teologul, un număr de licențiați în drept, litere, științe, Academia Comercială, Arte frumoase etc., ce rămâne de fixat, comandant străjer și comandant P.P.), e bine să li se alăture specialiștii silvicultori, cooperatori, avicultori, apicultori necesari pentru executarea programului. Spre a asigura moralul Echipei e bine ca șeful să îndeplinească pe lângă atribuțiile de conducere și una din funcțiuni.

8. *Recrutarea tehnicienilor.* Spre a recruta numărul mare de tehnicieni care este necesar, să se ia din vreme legătura cu ministerele. Trebuie obținut întâi un ordin ca tehnicienii din plășile unde se lucrează și șefii serviciilor tehnice județene să fie atașați statului-major tehnic al Echipei. De îndată ce se va fi stabilit planul provizoriu de lucru pentru cele zece plăși, trebuie ceruți tehnicienii necesari de la ministerele de resort.

9. *Statul-major tehnic al plășii.* Pentru fiecare plasă trebuie alcătuit un stat-major tehnic de medici, veterinari, agronomi, constructori–ingineri, arhitecți, economiști–cooperatori, bibliotecari, regizori de teatru popular, conducători de acțiuni de lichidare a analfabetismului etc. Compoziția acestuia va ține în seamă programul ce urmează să fie realizat în plasă. Statul-major va fi cantonat într-un sat din centrul plășii. Pentru ca munca de îndrumare și coordonare a acestor state-majore tehnice să nu fie stânjenită, ele ar putea fi dublate în satele respective de o Echipă.

10. *Spiritul de emulație între Echipe* poate fi creat prin publicarea regulată a unor ordine săptămânale, care să se citească luni dimineața în fața Echipei. În caz că ar putea fi înzestrat cu aparat de radio fiecare sat, s-ar putea obține o emisiune de jumătate de ceas pentru Echipe (dimineața la 8,30 de pildă), în cadrul căreia ar putea fi citit acest ordin.

II. Puncte comune acțiunii din toate plășile

1. În fiecare plasă unde se lucrează se va urmări:

- a) înființarea și organizarea căminului cultural;
- b) punerea la punct a șoselelor;
- c) înlăturarea pricinilor care dau naștere la boli endemice (malaria, gușă, tifos exantematic); lichidarea cazurilor de sifilis și de tuberculoză;
- d) educația sanitară (curățenie, alimentație), cu deosebită atenție acordată îngrijirii copiilor, spre a reduce mortalitatea infantilă;
- e) îmbunătățirea tehnicii culturilor precumpănitoare (stație pentru alegerea semințelor, pepiniere, grajd comunal, reproducători);
- f) organizarea unei centrale cooperative de aprovizionare și desfacere în centrul plășii și organizarea de cooperative în toate satele unde lucrează echipe;
- g) lichidarea analfabetismului;
- h) fixarea acelor elemente ale culturii locale tradiționale, care au o valoare națională și socială (credință, port, obiceiuri la sărbători și în diferite momente ale vieții, cetele de tineri, vecinătățile);
- i) ținerea de școli țărănești în cursul întregului an;
- j) construirea căminului, a dispensarului, a băii;
- k) terminarea clădirilor publice începute și clădirea celor neapărat necesare (școală, primărie, biserică) cu fonduri obținute de la departamentele de resort.

2. *O bătălie a șoselelor comunale* în fiecare sat unde lucrează o Echipă și, pe cât posibil, și în satele învecinate, în cursul întregii toamne. În vederea ei trebuie obținute ajutoare, pietriș și tehnicieni de la Ministerul Lucrărilor Publice.

3. *O bătălie pentru reducerea mortalității infantile*. În care scop, să fie alăturată fiecărei Echipe o doctoriță pregătită în prealabil la un curs special, organizat de Serviciul Social și făcut de specialiști în puericultură.

4. *Acțiune intensă pentru înlăturarea completă a semănăturilor de primăvară și înlocuirea lor prin semănături de toamnă și pentru introducerea de plante care îngăduie o folosire mai intensă a puterii de lucru țărănești (plante industriale, textile etc).*

5. *Înlocuirea hibridilor, producători direcți*. A obține, cu precădere de la Ministerul Agriculturii, despăgubirile respective și a folosi sumele pentru

introducerea de culturi rentabile: pomi fructiferi, plante textile și pentru înființarea de obștii de cumpărare de mașini agricole etc.

6. *Campanie cooperativă* cu ajutorul special al Ministerului Cooperăției. Crearea unei centrale cooperative în fiecare plasă și de cooperative în fiecare sat. Obținerea de ajutoare de construcție și a unui număr de vânzători și de contabili (pentru centrale) încercați și pregătiți. Se vor sprijini, însă, și negustorii români, mai ales în regiunile cu infiltrație străină. Vor fi primiți să lucreze și ei cu Centralele Cooperative.

7. *Introducerea de ocupații secundare*, care să îngăduie folosirea puterii de lucru țărănești în timpul iernii (împletituri din stof, nuiele — îndrumarea industriei casnice femeiești și crearea de debușuri pentru produsele ei în colaborare cu Oficiul textilelor).

8. *Acțiunea de lichidare a analfabetismului* întreprinsă de fiecare Echipă, învățându-i carte neapărat pe toți cei mai tineri de treizeci de ani și reducând la minim numărul bărbaților neștiutori de carte. Ar trebui ca, dintre Echipierii învățători, unul să aibă însărcinarea aceasta în fiecare Echipă. Acțiunea ar putea fi stimulată prin citarea în ordinele de zi a Echipelor ce au prezentat rezultatele cele mai frumoase în fiecare lună.

9. *Înzestrarea cu aparat de recepție radiofonică a fiecărui sat unde activează o Echipă*. Fondurile ar putea fi obținute de la Ministerul de Interne sau Subsecretariatul Propagandei. Aceasta pentru ca satele să participe la toate evenimentele mari ale națiunii și, la fel, pentru ca să se poată menține legătura directă și regulată prin radio (obținând o emisiune oficială) cu toate Echipele.

10. *Înlesnirea trecerii elementelor foarte bine înzestrate dintre absolvenții claselor IV și V în școli secundare, normale, comerciale, agricole, seminarii*. În acest scop, Serviciul Social ar trebui să ia contact cu Ministerul Educației Naționale, ca să stabilească locurile disponibile și termenele demersurilor. În genere, în fiecare plasă, un Echipier ar trebui să se ocupe de problema trecerii în școli secundare. Ar trebui să-i sfătuiască între altele pe toți gospodarii mijlocii și mari să-și dea un fiu să urmeze cel puțin o școală inferioară de agri-, viti-, sau pomicultură.

III. Program de acțiune individualizat

1. OLT. Plasa Ocolul (Romanăți). Stat-major la Dioști. Echipe fixate în comunele Traian, Rotunda, Băbiciu, Cezieni, Fărcașele.

Lucrările de interes general, ce trebuie îndeplinite în această plasă sunt: electrificarea cu ajutorul Ministerului Lucrărilor Publice (inițiativa a fost luată de unele sate) și organizarea cu ajutorul Ministerului Cooperăției a unei rețele viabile de cooperative de valorificare și aprovizionare dirijate de o centrală așezată în Caracal.

Prin bunăstarea ei, plasa e un teren potrivit pentru desfășurarea acțiunii de educație intensă, economică, sanitară și culturală, ce constituie programul Serviciului Social. Școli țărănești, înzestrate cu terenuri de experiență, cu biblioteci bine alcătuite, sunt necesare atât iarna cât și primăvara în toate satele.

Începutul de autoadministrație ce se desenează în sate trebuie stimulat și înlesnit prin crearea spiritului de solidaritate sătească.

Se va obține de la Ministerul Agriculturii o organizare zootehnică a plășii și, întâi de toate, înzestrarea ei cu o echipă zootehnică volantă, care să combată epizootiile.

Echipele vor căuta să înzestreze satele centrale cu localuri de cămine bine amenajate.

2. BUCEGI. Plasa Dâmbovnic (Argeș). Sediul statului-major tehnic la Rociu. Echipe la Slobozia, Ciupa, Suseni, Rociu, Șerbănești, Mozăcenii.

Trebuie soluționată întâi de toate problema apei potabile, prin săparea de fântâni după o expertiză prealabilă, întreprinsă de Institutul Geologic. Din iazuri nu trebuie păstrate decât unele, care să fie transformate în eleștee unde să se crească, sub conducerea unor specialiști, crapi.

Cum acțiunea de înzestrare economică și sanitară (datorită faptului că gospodăria Președintelui de Consiliu se află în plasă) e în plin curs, Serviciul Social va desfășura în această plasă cu deosebire o acțiune educativă. Va organiza școli țărănești în toate satele plășii, unde să fie familiarizată populația cu procedeele și foloasele creșterii vitelor, cu folosirea uneltelor agricole și a instalațiilor sanitare. Cursuri pentru înlăturarea analfabetismului.

Ca acțiune propriu-zisă să fie furnizat Ministerului Cooperăției un plan de organizare cooperativă a plășii și Ministerului Educației Naționale un plan de construcții, de reparații școlare și de măsuri pentru determinarea învățătorimii să-și vadă de misiune. În fiecare sat se va clădi un cămin cultural.

3. MAREA. Plasa Constanța (Constanța). Sediul Statului-major tehnic la Valul lui Traian. Echipe la: Carol I, Basarabi, Valul lui Traian, Cumpăna, Nisipari, Valea Neagră, Poarta Albă, Năvodari.

Munca în plasa Ferdinand trebuie să urmărească o întărire a elementului românesc. În acest scop trebuie îmbunătățite șoselele comunale ce leagă satele românești cu șoselele județene și între ele. De la început, trebuie căutată posibilitatea de a crea câteva așezări românești noi, îndeosebi în jurul lacului Tașaul, transformat în bază navală, și de a introduce în condiții bune coloniști români în satele cu majoritate străină. Plugari ar putea fi aduși cei mai mulți din celelalte plăși unde lucrează echipe (cu deosebire din Dâmbovnic; negustorii și meșteșugarii ar trebui căutați în Ardealul de sud). În acest scop, Ministerul Agriculturii ar putea face uz în plasă de dreptul de preempțiune al statului și să aloce fonduri pentru

o acțiune de colonizare, în colaborare cu Oficiul Național al Colonizărilor, Serviciul Social.

Asocierea la acțiunea dusă de Ministerul Sănătății pentru reducerea malariei. Săparea de fântâni; la nevoie crearea de apeducte în satele lipsite de apă potabilă.

Serioasă înzestrare și educație economică a satelor românești. Îmbunătățirea creșterii oilor, prin introducerea de soiuri noi și înlesnirea valorificării produselor. Organizarea cu ajutorul Oficiului de Valorificare a textilelor a unor instalații de spălat, scărmanat și tors lână. Stimularea grădinăriei și a aviculturii printre români și crearea de cooperative de desfacere, care să le îngăduie să beneficieze de debușeul sigur al stațiunilor de pe coasta Mării Negre. Sumele obținute ca despăgubire pentru suprimarea producătorilor direcți ar putea constitui capitalul inițial al acestei acțiuni. Viticultura rațională trebuie stimulată prin crearea de cooperative viticole și de pepiniere.

Viața culturală a românimii trebuie organizată stimulând păstrarea obiceiurilor și legăturilor din ținutul de baștină al coloniștilor și trezind conștiința misiunii ce le revine în viața neamului.

Construcții: terminarea bisericilor românești începute, ridicarea de cămine.

4. DUNĂREA DE JOS. Plasa Ion Voevod (Cahul). Statul-major tehnic la Zărnești și Vadul lui Isac. Echipe la: Pelinei, Găvănoasa, Văleni, Brânda, Vadul lui Isac, Manta, Roșu, Zărnești, Români, Bădicu.

Necesară o campanie intensă de refacere a șoselelor comunale și de punere la punct a șoselei județene, ce leagă plasa cu gări și porturi. În vederea ei, e de trebuință un ajutor al Ministerului Comunicațiilor și al Ținutului de vreme ce piatra lipsește în plasă și trebuie adusă.

Spre a schimba starea economică și sanitară a plășii, trebuie îndiguit malul drept al Prutului de la Canica la Vadul lui Isac. Rezultatele ce vor fi obținute prin lucrarea aceasta mare (116 km de dig) sunt proporționale cu efortul pe care îl cere: înlăturarea malariei și crearea condiției unei vieți mai înlesnite prin sporirea considerabilă a pământului disponibil. Trebuie cerut un specialist în irigații al Institutului de Cercetări Agronomice, care să vadă dacă nu s-ar putea înlătura urmările climatei excesive prin irigarea din Prut cu mașini a plășii.

Indiviziunea din satele Văleni, Brânda, Colibași și Vulcănești, care constituie o piedică în calea dezvoltării vieții economice a acestor sate, trebuie înlăturată, în caz că aceste sate nu pot fi înzestrate cu mașini agricole, tehnicieni și organizate în așa fel încât să lucreze colectiv pământul (experiență pentru săvârșirea căreia ar putea fi câștigat Ministerul Agriculturii).

Terasa trebuie înlocuită pe cât se poate cu pomi și plante textile, în cadrul măsurilor de înlocuire a viței direct producătoare.

Trebuie organizate satele de lângă Prut în cooperative, care să poată arenda pescuitul și exploatarea stufului din bălți. Prelucrarea stufului ar putea constitui o ocupație secundară mănoasă, care să ocupe iarna mai multe sate. În acest scop trebuie găsiți mai mulți specialiști în prelucrarea papurei, a stufului, care să țină cursuri în toate aceste sate și să fie angajați la căminele mai mari.

Vara aceasta trebuie dusă o campanie intensă pentru ca semănăturile să se facă toamna.

Școala trebuie pusă în stare să reducă efectiv neștiința de carte, prin construirea localurilor, obținerea posturilor ce lipsesc și stimularea simțului de răspundere al învățătorimii. Acțiunea aceasta trebuie completată prin organizarea de biblioteci folositoare, de cărți de gospodărie, care să capteze definitiv știutorii de carte.

Construcții: cămine cu baie și dispensar, în toate satele unde vor fi trimise Echipe. Școlile și primăriile ce lipsesc în aceste sate trebuie construite cu ajutorul Ministerelor de resort și al Ținutului. De consolidat torenții ce primejdiesc satul Pelinei sau mutarea acestuia.

5. NISTRU. Plasa Bravicea (Orhei). Statul-major tehnic la Meleşeni sau Bravicea. Echipe la: Cobâlca, Cornova, Vâprova, Dereneu, Morozeni, Onești, Meleşeni.

Aici e nevoie, întâi de toate, ca Serviciul Social să obțină grăbită ducerea la sfârșit a șoselei ce traversează plasa.

E de făcut tot, atât ca înzestrare cât și ca educație. Lipsesc pepinierele viticole și pomicole, uneltele pentru îngrijirea viței, a vinului, a pomilor și a fructelor. Lipsesc sămânța selecționată, trioarele, celelalte unelte agricole, lipsesc reproducătorii și grajdurile comunale.

E nevoie de organizarea unei cooperative viticole și de desfacere a fructelor.

Despăgubirile obținute pentru înlăturarea hibridilor ar putea îngădui investiții și inovații numeroase.

Fără o acțiune susținută de educație agricolă prin școli țărănești în fiecare sat, toată înzestrarea riscă să rămână neproductivă, dată fiind psihologia și deprinderile oamenilor din regiune. Acestea din urmă trebuie schimbate din rădăcini.

Școlile de carte, conduse stăruitor, ar putea înlesni revoluționarea sufletească de care e nevoie, întâi de toate, în plasă.

Acțiunea pentru generalizarea științei de carte presupune însă la rândul ei o altă purtare de grijă decât cea de până acum pentru școli. Trebuie obținute fonduri de la Ministerul Educației Naționale și de la Ținut, pentru a înlocui școlile păraginite și neîncăpătoare, luate cu chirie, prin școli noi care ar putea da prestigiu științei de carte în plasă. Trebuie făcute multe construcții în plasă și din motive

psihologice: pentru a scoate pe oameni din toropeală și credința că de ei nu se ocupă nimeni.

Viața spirituală a regiunii, care îmbină tradiționalismul cel mai tenace în privința religiei (stil vechi) și a credințelor, cu urbanizarea cea mai completă în privința portului și a ideilor celor tineri, cere o acțiune de echilibrare plină de grijă.

Acțiunea sanitară curativă și preventivă are nu mai puțin de lucru. Pentru a scăpa de tifosul exantematic, trebuie deprinsă populația cu curățenia, iar pentru asta e nevoie de fântâni cu debit mai mare. Foarte necesară mai e aici și o acțiune de educație alimentară, de combatere a alcoolismului excesiv, de educație în privința îngrijirii copiilor.

Construind în fiecare sat în care lucrează o echipă [un] local, chiar și mai mic, pentru Cămin, întreaga acțiune din plasa Bravicea, care se cere de lungă durată, ar ajunge să fie temeinic ancorată.

6. PRUT. Plasa Codru (Iași). Statul-major tehnic la Bârnova. Echipe la: Trestiana (Pocreaca), Ciurea, Poieni, Osoiu, Prisăcani, Mogoșești, Voinești, Bârnova.

Se va interveni pentru ducerea la capăt a lucrărilor de canalizare a Jijiei, în răstimpul cât lucrează Serviciul Social în plasă, și se va încerca electrificarea.

O campanie serioasă de punere în bună stare a șoselelor comunale ce leagă satele de șosele județene și naționale. La Osoi, îndiguirea pârâului ce trece prin sat.

De ajutat plasa să folosească complet posibilitățile oferite de apropierea Iașilor. Acțiunea intensă de educație și înzestrare grădiniară, avicolă, de intensificare a lăptăriei. În acest scop trebuie obținuți specialiști de la I.C.A.R. și I.W.Z. și cerute ajutoare de la Ministerul Agriculturii. Organizarea desfacerii cooperative spre a scuti drumurile făcute cu o nimica toată.

Pe plan cultural: de trezit (prin teatru, serbări) atașamentul față de statul propriu, spre a combate mahalagizarea, și formarea gustului pentru citit.

Pe plan sanitar: redusă malariala și paludismul în urma terminării lucrărilor de canalizare a Jijiei, lichidate bolile sociale existente și întreprinsă o intensă acțiune de educație alimentară, de igienă a locuinței, de îngrijire a copiilor.

Construcții de cămine cu baie, dispensar în toate satele unde se lucrează. A obține, de la Ministerul Educației Naționale, clădirea școlilor necesare în cătune.

7. SUCEAVA. Plasa Humorului (Câmpulung). Statul-major tehnic la Mănăstirea Humorului. Echipe: Capu Codrului, Valea Seacă, Negruleasa, Stulpicani, Bucșoaia, Mănăstirea Humor, Voroneț.

Se va porni cu ajutorul Ministerelor și al Ținutului îndiguirea Moldovei și a afluenților ei Suha și Ostra, pentru a reda culturii terenurile degradate prin inundații.

Cu ajutorul Ministerului Lucrărilor Publice și îndeosebi a Fondului religios, plasa poate fi electrificată (cu curentul uzinelor de la ferăstraiele Fondului).

Nivelul intelectual ridicat și grija pentru curățenia caselor, pe care o manifestă locuitorii, constituie o premisă importantă a acestei acțiuni.

Pentru îmbunătățirea situației economice a locuitorilor se vor duce tratative cu Fondul religionar pentru cedarea de poieni și de terenuri necesare pentru lărgirea vetrei satului. Se vor organiza, cu ajutorul Ministerului Cooperației, cooperative forestiere, suficient de solide pentru a obține de la Fondul religionar lucrări de exploatare de păduri. Mai mult decât oriunde e necesară, în această plasă, cu pământ foarte puțin și oameni deschiși, o acțiune intensă de educație și de înzestrare grădinărească, pomicolă, agricolă, avicolă și zootehnică. În acest scop se vor înființa în fiecare sat pepiniere, grajduri. În vederea valorificării produselor și a aprovizionării cu cereale trebuie create cooperative.

Pe plan cultural, trebuie înființate biblioteci în fiecare din satele acestei regiuni unde, ca în puține altele, gustul cititului este gata format.

Pe plan sanitar, trebuie dusă o campanie de înlăturare a cauzelor gușei și de lichidare a cazurilor de sifilis și tuberculoză. Echipe de fete ar putea acționa pentru reducerea mortalității infantile în acest mediu favorabil.

În toate satele unde se acționează, trebuie clădite cămine, dispensare și grajduri comunale.

8. SOMEȘ. Plasa Iza (Maramureș). Statul-major tehnic la Dragomirești. Echipe: Săliștea de Sus, Bocicoel, Rozavlea, Strâmtura, Glod, Botiza.

Lucrarea ce trebuie urmărită, întâi de toate, este organizarea economică a plășii. În acest scop trebuie obținut ajutorul masiv de mijloace și personal al Ministerului Cooperației spre a înfățișa cooperative viabile de desfacere și aprovizionare. Paralel, trebuie îmbunătățite și înzestrate apicultura, pomicultura, creșterea vitelor și a oilor în plasă. Acestea cu ajutorul unor tehnicieni de la Institutul de Cercetări Agronomice, Institutul Național Zootehnic, Oficiul de textile și al mijloacelor de la Uniunea Camerelor Agricole și Ministererele de Agricultură, Industrie, Comerț.

Îndrumarea căii ferate Salva-Vișeu prin valea Izei ar putea înlesni cu mult această acțiune. Se va interveni la Ministerul Comunicațiilor în sprijinul memoriilor înaintate de localnici.

Spre a spori suprafața agricolă se vor îndigui Iza și afluenții săi. Iar pentru înlesnirea comunicațiilor din satele de pe Botiza și Slătioara, e necesară o acțiune serioasă de îmbunătățire a șoselelor comunale.

Din punct de vedere cultural, o acțiune intensă de lichidare a analfabetismului.

Din punct de vedere sanitar, trebuie deschisă lupta contra sifilisului și a tuberculozei și înlăturată râia prin deprinderea cu spălatul. Ca acțiune educativă, va trebui să se reducă mortalitatea infantilă.

Cămine cu baie și dispensar trebuie clădite în toate satele unde vor fi trimise Echipe.

9. MUREȘ. Plasa Câmpeni (Turda). Statul-major tehnic la Câmpeni. Echipe la: Albac, Vidra–Avram Iancu, Câmpeni, Bistra, Săcătura.

Ațiunea în această plasă trebuie să înceapă printr-o serioasă înzestrare pomicolă și zootehnică și prin crearea de posibilități de valorificare a acestor produse. Numai văzând posibilitățile de câștig ce li se oferă, moții ar putea fi întorși la ocupațiile părăsite de o generație. În timp ce se va lucra la aceste construcții, Echipe de fete ar putea încerca câștigarea femeilor pentru ocupațiile noi.

Electricizarea satelor de pe vale și îmbunătățirea șoselelor și construirea de cabane pe lângă fiecare cămin cultural ar putea atrage un curent de excursioniști în regiune și spori posibilitățile de desfacere ale produselor ei.

Pe cât se poate, trebuie stimulată concentrarea așezărilor. În acest scop, s-ar putea experimenta într-unul din sate punerea la dispoziție gratuită a unor terenuri în centrul satului [celor] ce acceptă să-și mute așezarea principală în sat. Concomitent ar trebui să se experimenteze și descentralizarea învățământului prin crearea de școli cu o clasă în crângurile mari și mijlocii, prin experimentarea unui serviciu sanitar ambulant etc.

Pe plan cultural e necesară o acțiune de lichidare a analfabetismului în fiecare crâng.

Pe plan sanitar, de combatere a alcoolismului cu ajutorul, fie chiar al unor taxe speciale puse în plasă pe băuturi și prin decimarea crâșmelor.

Trebuie lichidate, la fel, cazurile de turbeculoză, sifilisul și gușa din satele de pe Arieș și desfășurată o acțiune educativă, care să reducă mortalitatea infantilă.

Ar trebui clădite cămine în satele unde se lucrează și încercate câteva cămine mici de crâng cu o singură încăpere.

10. TIMIȘ. Plasa Bozovici (Caraș). Statul-major tehnic la Bozovici. Echipe: Prigor, Pătaș–Borlovenii Vechi, Gârbovăț, Dalboșeț și Bozovici. Dată fiind situația destul de bună a satelor, Echipele acestea vor vedea fiecare și de alte două–trei sate.

Se va electriciza întreaga plasă cu ajutorul Ministerului Lucrărilor Publice. Casele mari de piatră și bunăstarea marii majorități a satului fac cu puțință măsura aceasta. O uzină hidroelectrică puternică poate fi construită la Șopot, unde râul Nera, care străbate plasa, are o cascadă mare.

Se va intensifica și îmbunătăți creșterea vitelor mari, a oilor și a porcilor, cerându-se delegarea specialiștilor necesari în statul-major al plășii și ajutoare Institutului Național Zootehnic și Ministerului Agriculturii și Domeniilor. În vederea obținerii unui preț mai bun, se va organiza strângerea de către cooperativele sătești și cea centrală a laptelui, a mieilor și porcilor. La Pătaș se va înființa o păstrăvărie.

Se va întreprinde o acțiune de ridicare a nivelului pomiculturii. Se vor înlocui prunii degradați din livezi. În acest scop se vor organiza pepiniere în toate satele. Specialiștii necesari și ajutoare se vor cere de la I.C.A.R. și Ministerul Agriculturii. Se va organiza desfacerea țuicii prin cooperative.

Cultural, reorganizarea și înzestrarea bibliotecilor, înființarea de cămine în toate satele; alcătuirea unei confederații a căminelor din Almăj.

Acțiunea sanitară va fi dusă contra gușei, se va întreprinde apoi o campanie intensă de lichidare a sifilisului și a tuberculozei. Acțiune educativă pentru schimbarea condițiilor de trai de la sălașe: podire, alimentație mai rațională.

Intervenții: a obține ca Ministerul Sănătății să clădească la Dalboșeț dispensarul plănuit.

Construcții: se va amenaja cazarma de la Bozovici. Consolidarea bisericii de la Șopot, care e amenințată de un torent. Clădirea de cămine la Prigor, Gârbovăț, Pătaș și Dalboșeț. Se va obține de la Ministerul Educației Naționale, suma necesară pentru terminarea localului școlii primare de la Moceriș. Punerea la punct a șoselei comunale Borlovenii-Noi, Borlovenii-Vechi.

**CE AVEM DE FĂCUT ÎN CELE ZECE PLĂȘI.
PROPUNERI FORMULATE PE BAZA MATERIALULUI ADUNAT
DE BIROUL PLĂȘILOR MODEL**

Publicat în „Curierul Serviciului Social“, an. V (1939), nr. 7 (23 iulie), p. 4.

Textul anterior, *Plășile în care lucrăm*, pune accentul pe rezultatele deja obținute prin sinteza informațiilor disponibile (a monografiilor sumare) cu privire la plasa devenită obiectiv de cercetare. Cu articolul de față, accentul se deplasează spre intervenția concretă, o dată ce au fost surprinse, de acum pe viu de către Echipă, problemele esențiale ale plășii. În felul acesta ciclul se întrește: definire a unui obiectiv nou de cercetare (plasa, unitate superioară satului, văzută din perspectiva întregului stat iar nu doar din cea, paseistă, a unei țărâni abstracte) — definire a unei metode de lucru adecvate (monografia sumară) — definire a contextului precis în care se lucrează (starea generală a plășilor, așa cum reiese din informațiile deja disponibile) — formularea a obiectivelor practice a căror realizare se impune în fiecare plasă. Fazele ciclului vor putea fi ulterior reluate, cu ajustările și reorientările impuse de permanenta noutate a momentului în care se încadrează orice operație sociologică.